

International Journal of Academic Value Studies

ISSN : 2149 - 8598
www.javstudies.com

(Yayınlanma Tarihi: 19/11/2016)

International Journal of Academic Value Studies, 2016 / 2 (7): 40-51.

İşletme Bölümü Öğrencilerinin Üretim Yönetimi Derslerine İlişkin Beklenti ve Memnuniyet Analizi

Yrd. Doç. Dr. Erdal YILMAZ¹

¹Marmara Üniversitesi erdalyilmaz@marmara.edu.tr

Öğr. Gör. Elif BİLGİN²

²Marmara Üniversitesi ebilgin@marmara.edu.tr

Öz

Üniversiteler akademik çalışmalarıyla yeni bilgiler yaratmak ve mevcut bilgileri öğrencilere aktarma görevi olan kurumlardır. Üniversitede verilen eğitimin kalitesi, buradan mezun olan öğrencilerin alanlarındaki başarısını etkilediği kadar, eğitimi devam eden öğrencilerin de derslere katılım, öğrenme ve kendini geliştirme şevkini etkileyen bir unsurdur. Öyleyse biz akademisyenler yeni bilgilere ulaşmaktaki enerji ve çabamızı öğrencilere ulaştırmakta ve onların istek ve beklentilerini de dikkate alarak eğitim yöntem ve içeriğimizi güncelleme konusunda da göstermeliyiz.

Bu çalışmanın amacı İstanbul'daki devlet üniversitelerinde İşletme Bölümü lisans öğrencilerinin Üretim Yönetimi derslerine ilişkin beklenti ve memnuniyet düzeylerini belirlemektir. Araştırmanın anakütlesi, İstanbul'daki devlet üniversitelerinde İşletme Bölümü lisans öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma yöntemi olarak saha çalışması kullanılmış ve anakütlenin tamamına gidilerek öğrencilerin dersi almadan önceki düşüncelerini ve aldıktan sonraki memnuniyetlerini ölçmeye yönelik olarak iki kısımdan oluşan bir anket uygulanmıştır. Anket sonuçları değerlendirildiğinde, Üretim Yönetimi dersine ilişkin öğrencilerin beklenti ve memnuniyetlerini etkileyen 4 faktör tanımlanmıştır: "Kazanımlar", "Memnuniyet", "Akademik" ve "Öğretim Üyesi". Tüm faktörler için Üretim Yönetimi dersini aldıktan sonra öğrencilerin düşüncelerinin olumlu yönde değişiklik gösterdiği belirlenmiştir. Yine de ankete katılan öğrencilerin ileride çalışmayı düşündükleri alan yanıtlarında üretim bölümü en sonda gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim kalitesi, Öğrenci Memnuniyeti, Üretim Yönetimi Dersi

JEL Kodları: M11, I21

Analyze Of Undergraduate Students' Expectation and Satisfaction for Production Management Course in Business Administration Department

Abstract

Universities have the duty of transferring the present knowledge as well as searching new ones. The quality of education affects the success of graduates in practice but also the enthusiasm of present students for participation to lessons, learning and developing themselves. We as academicians should spend our energy and work to reach the students, update the contents and methods of our lessons according to students' expectations and requests as well as research new knowledge.

The aim of this study is defining the expectation and satisfaction level of undergraduate students about Production Management course in business administration department in public universities in İstanbul. The population of the study is undergraduate students in business administration

departments in public universities in İstanbul. The research method is to survey by reaching the whole population and to evaluate the results about their satisfaction level and other characteristics. The questionnaire consists of two parts that are about the students' thoughts before they took the course and their satisfaction after they took the course. As a result of the evaluation 4 factors affecting the expectations and satisfaction of the students related to Production Management course are defined: "Gains", "Satisfaction", "Academic" and "Lecturer". For all factors, it was determined that the students' thoughts changed positively after taking Production Management course. Even so, production department is at the end of the ranking where the students who participated in the survey thought that they would work in the future.

Key Words: Education Quality, Student Satisfaction, Production Management Course
JEL Classification: M11, I21

1. GİRİŞ

Eğitimin amacı, öğrencilere eğitim verilen alana dair bilgileri aktarmak ve öğrencilerin bu alanda kendilerini geliştirmelerine ortam hazırlamaktır. Üniversite eğitiminin görevi ise bireylere mevcut bilgileri aktarmanın da ötesine geçerek onları geleceği şekillendirecek yeni bilgileri yaratmalarında teşvik etmek ve onlara olanak sağlamaktır. Ekonomik, sosyal, bilimsel ve teknolojik ilerlemenin anahtarı, kaliteli bir üniversite eğitimindedir. Üniversitede eğitimin kalitesini belirleyen ise üniversitenin fiziki imkânlarının yanında, kurumda görev yapan akademisyenler, onların birikimleri ve bu birikimleri aktarabilme kabiliyetleri olmaktadır. Üniversitelerin eğitimin kalitesini sürekli iyileştirme faaliyetleri dâhilinde öğrencilerin memnuniyetlerini ölçmenin yanı sıra beklentilerini de dikkate almaları kaçınılmazdır.

Eğitimin kalitesine yönelik yazındaki çalışmalar yaygın olarak eğitim biriminin fiziki imkânlarını, tüm öğretmenleri, öğrenci işleri, yemekhane, kütüphane vb. hizmetleri birlikte ele alan ve tüm dersleri kapsayan ölçümler yapmaktadır. Tütüncü ve Doğan (2003), dersler, öğretim üyeleri, enstitü personeli ve sistem yönetiminin öğrencilerin memnuniyeti üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir çalışma ortaya koymuşlardır. Yelkikalın, Sümer ve Temel (2006), çalışmalarında fakülte öğrencilerinin kampus, fakülte personeli, dersler ve öğretim görevlilerine ilişkin algılarını ölçmüşlerdir. Şahin (2009), geliştirdiği eğitim fakültesi öğrenci memnuniyeti ölçeğini kullandığı çalışmada öğretim elemanları, danışmanlık, yönetim, kaynaklar, bilgisayar olanakları, dersler ve ders programları faktörleri bazında öğrencilerin memnuniyetlerini ölçmüştür. Chonko, Tanner ve Davis (2010), çalışmalarında açık uçlu sorularla mükemmel eğitimin öğrenciler için ne ifade ettiğini sormuş ve beklentilerinin ne kadarının karşılandığını ölçmüştür. Onursal, Cömert ve Akman (2011) öğretim üyesine duyulan güven, eğitim ile ilgili, sınıf düzeninden ve öğrenciler arası ilişkilerden memnuniyet faktörlerini tanımlayarak memnuniyetin fakülte veya cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini incelemişlerdir. Naralan ve Kaleli (2012), çalışmalarını üniversitenin tüm fakültelerinden öğrencilere yöneltmişler ve fakültelerinin sağladığı eğitim öğretim imkânlarının bölümlere göre memnuniyetlerini ve ayrıca bölüm seçimlerinde etkili olan faktörleri ölçmüşlerdir. Akan (2014) toplam kalite yönetimi perspektifiyle öğrencilerin akademik personel ve danışmanlık, eğitim ve öğretim ile fiziki koşullara yönelik memnuniyet düzeylerinin öğretim görülen bölümlere göre farklılık gösterip göstermediğini incelemiştir.

Eğitimin kalitesi, üniversitelerden mezun olan öğrencilerin alanlarındaki başarısını etkilediği kadar, eğitimi devam eden öğrencilerin de derslere katılım, öğrenme ve kendini geliştirme şevkini etkileyen bir unsurdur. Öğrencilerin sevmedikleri veya gerekli olduğunu düşünmedikleri bir dersi veya öğretim üyesiyle sorun yaşadıkları dersleri öğrenmeye daha az yatkın olduklarına çeşitli çalışmalarda dikkat çekilmiştir (Banoğlu ve Baş, 2012), (Şahin ve Yıldırım, 2010). Üniversite genelinden ziyade, ders özelinde öğrencilerin dersin içeriği, işleniş tekniği, öğretim üyesi ve fiziki olanaklardan memnuniyetlerinin ölçüldüğü çalışmalar (Kuleyin, Çelik ve Kaya, 2014), (Tuğay, 2014), (Çakır vd., 2014), (Baltacı vd., 2012) öğrencilere

ulaşmak, onların istek ve beklentilerini de dikkate alarak eğitim yöntem ve içeriğinin güncellenmesi konusunda aydınlatıcı çalışmalardır.

Üretim Yönetimi dersi, işletme bölümü öğrencilerine üretim sistem ve süreçlerini tanıtmayı, mal ve hizmet üretiminde tasarım, planlama ve kontrol aşamalarında kullanılan teknikleri anlatmayı ve analitik bir düşünce sistematığı kazandırmayı amaçlar. Öğrencilerin bu derse ilişkin beklenti ve memnuniyetlerinin analizine dair bu çalışmamızın ileriki yıllarda dersin işlenişinde biz Üretim Yönetimi dersi öğretim üyelerine bir ışık tutacağını umuyoruz.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışma, üniversitelerin işletme bölümlerinde okuyan öğrencilerin Üretim Yönetimi dersine ilişkin beklenti ve memnuniyet düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ana kütleimiz İstanbul'daki devlet üniversitelerinin Türkçe işletme bölümü öğrencileridir. (Çalışmanın üniversiteler arası bir yarış olarak algılanmaması, yalnızca eğitimin geliştirilmesine yardımcı olacak bir karşılaştırma amacı taşıması sebebiyle üniversitelerin isimleri yayınlanmamıştır.) A Üniversitesi İktisat Fak. İşletme Bölümünde 83, A Üniversitesi İşletme Fak. İşletme Bölümünde 447, B Üniversitesi İşletme Fak. İşletme Bölümünde 579 ve C Üniversitesi İşletme Fak. İşletme Bölümünde 47 öğrenci 2015-2016 Eğitim Öğretim yılında Üretim Yönetimi dersini almaktadır. Final döneminde okullara giderek anakütlenin tamamına anket uygulanmıştır. Toplam 699 ankette sağlıklı geri dönüş sağlanmıştır.

2.2 Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında birincil veri toplama yöntemlerinden anket tekniğinden yararlanılmıştır. Anketin belirlenmesinde önceki araştırmalarda kullanılan anketler incelenmiş ve çalışmanın amacına en uygun tasarlanmış anket olduğundan İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünün öğrencilerine uyguladığı ders ve öğretim üyesi değerlendirme anketi(Çimen, 2010) tercih edilmiştir.

Anket üç bölüm olarak tasarlanmıştır. Birinci bölüm iki aşamalı (öğrencilerin dersi almadan önceki beklentilerine dair düşüncelerini ve dersi aldıktan sonraki memnuniyetlerini ölçmeye yönelik) 23'er sorudan, ikinci bölüm dersin öğretim üyesine ilişkin 6 sorudan ve üçüncü bölüm öğrencilerin yaş, cinsiyet, okul, devam durumu ve ileride çalışmayı planladıkları alana ilişkin 8 sorudan oluşmaktadır. Soruların yanıtlanmasında 1:"Kesinlikle Katılmıyorum" ve 5:"Kesinlikle Katılıyorum" ifade edecek şekilde 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır.

2.3. Verilerin Analizi ve Bulgular

Verilerin analizinde SPSS 15.0 programı kullanılmıştır. Öncelikle üçüncü bölüm soruları analiz edilmiştir. Buna göre anketimizi sağlıklı yanıtlayan 699 öğrencinin cinsiyet ve üniversite dağılımları Tablo1'de gösterilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin %45'i kadın, %65'i erkek öğrencidir. Öğrencilerin %44'ü liseyi İstanbul'da, %56'sı İstanbul dışında okumuştur. Öğrencilerin %82'si dersi ilk defa, %14'ü ikinci defa %4'ü üç veya daha fazla defa almaktadır.

Tablo1: Katılımcıların Cinsiyet, Üniversite ve Ders Tekrar Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Üniversite	Frekans	Ders Tekrarı	Frekans
Kadın	314	A Üniv.-İktisat Fak.	47	ÜY dersini ilk kez alanlar	571
Erkek	385	A Üniv.-İşletme Fak.	218	ÜY dersini tekrar alanlar	127
		B Üniv.	399		
Toplam	699	C Üniv.	35	Toplam	699

Üçüncü bölümdeki öğrencilerin Üretim Yönetimi derslerine düzenli devam edip etmediğine ve ayrıca okula düzenli devam edip etmediklerine ilişkin soruların analizi sonucunda ankete katılan öğrencilerin %55'i Üretim Yönetimi derslerine düzenli(sürekli veya çoğunlukla) devam ettiğini söylerken; okula düzenli devam ettiğini söyleyenler %63'tür. Okula devamda

üniversitelere göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiş ancak, derse devam için ANOVA analizinde fark bulunmuştur. Levene testi sonucu p değeri 0,05'ten büyük olduğundan grupların varyanslarının eşit olduğu hipotezi kabul edilmiş ve Post Hoc testi olarak Sheffe testi yapılmıştır. Buna göre AÜ-İktisat Fak. ile AÜ-İşletme Fak., AÜ-İşletme Fak. ile BÜ, AÜ-İktisat Fak. ile C Ü. arasında derse devam bakımından anlamlı bir fark görülmüştür. 5-sürekli devam ediyorum, 1-hiç gelmiyorum ifade etmek üzere üniversitelerin derse devam durumları Tablo2'de gösterilmiştir.

Tablo2: Üniversitelerin Derse Devam Durumları ve Ortalaması

Üniversite	Sürekli	Çoğunlukla	Ara Sıra	Nadiren	Hiç	Ortalama
A Ü-İktisat Fak.	%14,6	%33,3	%25,0	%16,7	%10,4	3,25
A Ü-İşletme Fak.	%27,3	%36,6	%19,0	%12,5	%4,2	3,69
B Ü	%18,3	%31,3	%30,8	%15,8	%4,0	3,44
C Ü	%31,4	%45,7	%11,4	%5,7	%5,7	3,91

İleride çalışmayı planladıkları alan sorusuna öğrencilerin yanıtlarının dağılımı Tablo3'te görülmektedir

Tablo 3: Öğrencilerin İleride Çalışmayı Planladıkları Alanların Dağılımı

İleride çalışmayı planladıkları alan	Frekans	Yüzde Değeri
Üretim	85	%12
Pazarlama	247	%35
Muhasebe	127	%18
Finans	151	%22
Yönetim	170	%24
İnsan Kaynakları	131	%19
Diğer	39	%6

Tablo 4: Öğrencilerin İleride Çalışmayı Düşündükleri Alanların Üniversitelerdeki Yüzde Dağılımları

Üniversite	Öğrenci Sayısı	Üretim	
		Frekans	Oran
A Ü-İktisat Fak.	47	7	%15
A Ü-İşletme Fak.	218	35	%16
B Ü	399	39	%10
C Ü	35	4	%11
		Pazarlama	
Üniversite	Öğrenci Sayısı	Frekans	Oran
A Ü-İktisat Fak.	47	15	%32
A Ü-İşletme Fak.	218	81	%37
B Ü	399	136	%34
C Ü	35	15	%43
		Muhasebe-Finans	
Üniversite	Öğrenci Sayısı	Frekans	Oran
A Ü-İktisat Fak.	47	9	%19
A Ü-İşletme Fak.	218	81	%37
B Ü	399	142	%36
C Ü	35	6	%17
		Yönetim-İnsan Kaynakları	
Üniversite	Öğrenci Sayısı	Frekans	Oran
A Ü-İktisat Fak.	47	18	%38
A Ü-İşletme Fak.	218	77	%35
B Ü	399	165	%41
C Ü	35	15	%43

Öğrencilerin ileride çalışmayı düşündükleri alanların üniversitelerdeki yüzde dağılımları tablosuna göre A Üniversitesi İktisat Fakültesindeki öğrencilerin %15'i ileride üretim alanında çalışmayı düşünmektedir. A Üniversitesi İşletme Fakültesindeki öğrencilerin %16'sı, B Üniversitesindeki öğrencilerin %10'u ve C Üniversitesindeki öğrencilerin %11'i ileride

Üretim alanında çalışmayı düşünmektedir, Tablo4'te özetlenen analizden A Üniversitesi İktisat Fakültesindeki öğrencilerin daha çok tercih ettiği alanın Yönetim-İnsan Kaynakları olduğu görülmüştür. A Üniversitesi İşletme Fakültesindeki öğrencilerin daha çok tercih ettiği alanların eşit oranla Pazarlama ve Muhasebe Finans olduğu, B Üniversitesi öğrencilerinin daha çok tercih ettiği alanın Yönetim-İnsan Kaynakları olduğu ve C Üniversitesi öğrencilerinin daha çok tercih ettiği alanların eşit oranla Pazarlama ve Yönetim-İnsan Kaynakları olduğu görülmüştür. Tüm üniversiteler için Üretim alanı en sonda gelmektedir.

Genel bilgilerin incelenmesinin ardından anketin birinci bölümünde bulunan Üretim Yönetimi dersine ilişkin öğrencilerin dersi almadan önceki beklentilerine dair düşüncelerini(yazının ileriki kısımlarında "ders öncesi-D.Ö." kısaltmasıyla kullanılacaktır) ve dersi aldıktan sonraki memnuniyetlerini(yazının ileriki kısımlarında "ders sonrası-D.S." kısaltmasıyla kullanılacaktır) ölçmeye yönelik 23 soruya, ders öncesi ve ders sonrası için ayrı ayrı faktör analizi yapılmıştır. Hem ders öncesi hem de ders sonrası için anketimizin birinci bölüm sorularının 3 alt boyuttan oluştuğu ve faktörleri oluşturan soruların aynı olduğu belirlenmiştir (bkz. Tablo5): Soruların içeriği ve literatürdeki kullanımı doğrultusunda Faktör1-"Kazanımlar", Faktör2-"Memnuniyet", Faktör3- "Akademik" olarak isimlendirilmiştir.

Tablo5'te faktörler, faktörlere ait sorular, faktör ağırlıkları, açıkladıkları varyans oranları ve güvenilirlik değerleri görülmektedir.

Tablo 5: Faktör Analizi Sonuç Tablosu

Faktör	Soru	Faktör Ağırlığı		Açıkladığı Varyans Oranı		Güvenilirlik	
		Ders Öncesi	Ders Sonrası	Ders Öncesi	Ders Sonrası	Ders Öncesi	Ders Sonrası
Faktör 1: Kazanımlar	18	0,69	0,74	%23,82	%25,94	0,888	0,902
	12	0,71	0,72				
	14	0,73	0,71				
	13	0,68	0,70				
	16	0,69	0,67				
	11	0,67	0,63				
	17	0,67	0,62				
	15	0,61	0,62				
	10	0,58	0,54				
Faktör 2: Memnuniyet	21	0,80	0,80	%16,09	%19,23	0,849	0,887
	23	0,73	0,77				
	22	0,74	0,75				
	19	0,62	0,66				
	20	0,69	0,66				
Faktör 3: Akademik	04	0,74	0,75	%14,94	%14,35	0,773	0,794
	05	0,64	0,74				
	06	0,63	0,61				
	07	0,61	0,54				
	01	0,63	0,51				
	02	0,60	0,50				
Toplam Açıklayıcılık Oranı				%54,85	%59,52		
KMO örneklem yeterliliği				,931	,954		
Barlett Testi	Ki kare			6059,495	7574,779		
	df			190	190		
	Sig.			,000	,000		

Faktör analizi aşamasında ilk olarak, ankette toplanan veri setinin faktör analizi yapmaya uygunluğunu kontrol etmek için örnekleme yeterliliği değerlerine bakılmıştır. Barlett küresellik testi, değişkenler arasında faktör analizi yapmaya yeterli ilişki olup olmadığını; KMO değeri, değişkenler arası korelasyonların faktör analizine uygun olup olmadığını gösterir (Sipahi, B., Yurtkoru, E. S. ve Çinko, M., 2010). Veri setimizin KMO ve Bartlett küresellik test sonuçları yüksek çıkmıştır. KMO ile bütün soru grubunun faktör analizine uygun olduğunun

görülmemesinin ardından, tek tek her bir sorunun faktör analizine uygunluğunu ölçen MSA değerlerine bakılmıştır. Anketimizde yer alan 3, 8 ve 9 no'lu soruların -farklı aşamalarda- hem ders öncesi hem ders sonrası için MSA değerlerinin 0,50'nin altında olması ya da faktör ağırlıklarının farklı faktörler altında yakın değerler alması sebepleriyle söz konusu sorular analizden çıkartılmıştır. Kalan 20 soru üzerinden gerçekleştirilen analiz sonuçlarında ise MSA değerlerinin her bir soru için 0,80'nin üstünde yer aldığı tespit edilmiş ve elde edilen çıktılar incelenmeye başlanmıştır (bkz. Tablo5).

İleriki aşamada faktörlerin güvenilirliği için cronbach alpha değerlerine bakılmış ve üç faktörün de Cronbach's Alpha sayısının 0,7'den büyük olduğu, böylece faktörlerin yeterli güvenilirlik düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Faktörlerdeki soruların teker teker çıkarılması durumunda güvenilirliği arttırıp arttırmadığı kontrol edilmiş ve hiçbirinin çıkarılması güvenilirliği arttırmadığından tüm sorular faktörler içinde tutulmuştur. Bu 3 faktörün (ders öncesi ve ders sonrası için sırasıyla) toplam açıkladığı varyans oranlarının %54,85 ve %59,52 olarak görülmüştür.

Faktör analizinin ardından, her faktör altındaki soruların yanıtlarının ortalaması hesaplanmıştır. Faktörlerdeki soru sayıları eşit olmadığından yanıtların toplam değerleri yerine ortalama değerleri ile analizlere devam edilmiştir. Takip eden aşamada, belirlenen faktörler için ders öncesi sonuçları ile ders sonrası sonuçları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı bağımlı gruplar t-testi uygulaması ile incelenmiştir. Test sonuçlarının her üç faktör için de Üretim Yönetimi dersini aldıktan sonra öğrencilerin düşüncelerinin olumlu yönde değişiklik gösterdiği belirlenmiştir (bkz. Tablo6).

Tablo 6: Ders Öncesi – Ders Sonrası Faktör Ortalama Farklılıkları

Faktör	Ders öncesi	Ders sonrası
Faktör 1	3,1894	3,5435
Faktör 2	3,1451	3,4137
Faktör 3	3,5563	3,9418

Bir sonraki adımda yine bağımlı gruplar t testi uygulaması ile bu kez üniversiteler için ayrı ayrı ders öncesi ile ders sonrası arasında fark olup olmadığı incelenmiş, tüm üniversite ve fakültelerin öğrencilerinin düşüncelerinin olumlu yönde değişim gösterdiği görülmüştür (bkz. Tablo7).

Tablo7: Üniversiteler İçin Ders Öncesi–Ders Sonrası Faktör Ortalama Farklılıkları

Üniversite	Faktör	Ders öncesi	Ders sonrası
A Üniv- İktisat Fak.	Faktör 1	3,30	3,59
	Faktör 2	3,31	3,51
	Faktör 3	3,60	3,93
A Üniv.-İşletme Fak.	Faktör 1	3,20	3,69**
	Faktör 2	3,28*	3,69***
	Faktör 3	3,61	3,97
B Üniv.	Faktör 1	3,14	3,42**
	Faktör 2	3,02*	3,21***
	Faktör 3	3,50	3,91
C Üniv.	Faktör 1	3,40	3,86**
	Faktör 2	3,45*	3,85***
	Faktör 3	3,71	4,03

*Ders öncesi Faktör 2 ortalama farklılıkları, **Ders sonrası Faktör 1 ortalama farklılıkları; *** Ders sonrası Faktör 3 ortalama farklılıkları

Tanımlanan 3 faktör için öğrenci memnuniyetinin ders öncesi ve ders sonrası için üniversiteye göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Her analiz için öncelikle normal dağılıma uygunluk kontrol

edilmiştir. Hepsinde basıklık ve çarpıklık değerleri -1,5 ile +1,5 arasında olduğundan normal dağıldığı kabul edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013). ANOVA tablosu hangi grupların diğerlerinden farklı olduğunu göstermediği; yalnızca bir farklılık olduğunu gösterdiğinden gruplar arası farkı incelemek için ek olarak Post Hoc testleri yapılmalıdır. Bu nedenle Levene testi ile grupların varyanslarının eşit olup olmadığına bakılmıştır. Üniversite öğrencilerinin yani grupların örnek sayıları eşit olmadığından varyansların eşit olması durumunda Post Hoc testi olarak Scheffe, varyansların eşit olmaması durumunda ise Games Howell testleri yapılmıştır.

Üniversitelerin ders öncesi ve ders sonrası için faktör ortalama değerleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda ders öncesi için Faktör 1 ve Faktör 3'te, ders sonrası içinse sadece Faktör 3'te bir fark bulunmadığı (H₀ Kabul) belirlenirken; ders öncesi için Faktör 2, ders sonrası içinse hem Faktör 1 hem de Faktör 2 için A Üniversitesi-İşletme Fak., B Üniversitesi ve C Üniversitesi arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir (H₀ Red) (bkz. Tablo7). Buradaki değerler göstermektedir ki her ne kadar tüm üniversiteler ders öncesi ile ders sonrası arasında anlamlı bir fark yaratmış olsa da B Üniversitesi için bu olumlu yöndeki değişim, A Üniversitesi-İşletme Fakültesi ve C Üniversitesi ile kıyaslandığında düşük kalmaktadır. B Üniversitesi öğrencileri Üretim Yönetimi dersini almadan önce en düşük beklentilere sahip öğrenci grubunu oluştururken ders sonrası sonuçlarında da aynı grup öğrenciler, en düşük memnuniyet düzeyine sahip öğrenciler olmayı sürdürmektedir. Diğer üç üniversitenin öğrencilerinin ne ders öncesi ne de ders sonrası değerlendirmelerinde anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamaktadır.

Öğrenciler "okula düzenli olarak devam ettiğini dile getirenler "ve" okula düzenli devam etmediğini söyleyenler" şeklinde iki grupta toplandığında; bu iki grubun faktör değerleri arasında bir fark olup olmadığını incelemek için bu kez bağımsız değişken t testi (ders öncesi ve ders sonrası için ayrı ayrı) yapılmıştır. Bu analiz sonucunda ders öncesi ile belirlenen beklentilerin her iki grup için de ders sonrası değerlerine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir (bkz Tablo 8). Ayrıca sadece okula düzenli devam ettiğini dile getiren öğrenciler özelinde tek yönlü ANOVA ile faktör ortalamaları incelendiğinde B Üniversitesinin Faktör 1 için A Üniversitesi-İşletme Fak. ve C Üniversitesi ile olan farklılıklarının ortadan kalktığı, Faktör 3 için zaten bir farklılık yokken tek farklılığın Faktör 2 için A Üniversitesi-İşletme Fak. ile B Üniversitesi arasında kaldığı görülmüştür. Böylece denilebilir ki Üretim Yönetimi dersini alan tüm öğrenciler dikkate alındığında B Üniversitesinin ders öncesi ile ders sonrası arasında sağladığı gelişme düzeyinde görülen (diğer üniversitelere göre) yetersizlikler, okula düzenli devam ettiğini dile getiren öğrenciler için tekrarlandığında büyük oranda ortadan kalmaktadır.

Tablo 8: Okula Devam Durumuna Göre Ders Öncesi – Ders Sonrası Faktör Ortalama Farklılıkları

Okula Devam	Faktör	Ders öncesi	Ders sonrası
Düzenli Devam Eden Öğrenciler	Faktör 1	3,25	3,51
	Faktör 2	3,25	3,60
	Faktör 3	3,61	3,97
Düzenli Devam Etmeyen Öğrenciler	Faktör 1	3,08	3,24
	Faktör 2	2,96	3,44
	Faktör 3	3,46	3,89

Benzer bir değerlendirme dersi ilk kez alanlar ile iki ya da daha fazla defa alanlar arasında tekrarlandığında (2 grup için bağımsız değişken t testi) faktör değerleri Tablo9'daki gibi ortaya çıkmaktadır. Ders öncesi sonucu ortalama değerleri arasında dersi ilk kez alan ve tekrar eden öğrenciler arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmazken, ders sonrası sonuçları Faktör 1 ve Faktör 2 için farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Buna göre dersi ilk kez alan öğrencilerin beklentilerine karşı ortaya çıkan memnuniyet düzeyindeki artış dersi tekrar eden öğrencilere göre daha yüksektir. Faktör 3 içinse bir farklılık söz konusu değildir.

Tablo 9: Derse Kayıtlanma Durumuna Göre Ders Öncesi – Ders Sonrası Faktör Ortalama Farklılıkları

Derse Kayıtlanma	Faktör	Ders öncesi	Ders sonrası
Dersi İlk Kez Alan Öğrenciler	Faktör 1	3,20	3,60
	Faktör 2	3,16	3,49
	Faktör 3	3,56	3,95
Dersi Tekrar Alan Öğrenciler	Faktör 1	3,13	3,26
	Faktör 2	3,05	3,04
	Faktör 3	3,52	3,88

Ders öncesi ve ders sonrası verilerini karşılaştırmak için yapılan bir diğer değerlendirme ise öğrencilerden ileride üretim alanında çalışmayı düşünenler ile düşünmeyenler arasındaki incelemedir. İleride çalışmayı planladıkları alan sorusuna öğrencilerin yanıtlarının dağılımı Tablo3'te gösterilmiştir. Buna göre 699 öğrenciden 85'i (%12'si) ileride üretim alanında çalışmayı düşündüğünü söylerken %88'i üretim alanında çalışmak istememektedir.

Öğrencileri ileride üretim alanında çalışmayı düşünenler ve düşünmeyenler olarak iki grupta topladığımızda, bu iki grubun faktör değerlerinin farklı olup olmadığını incelemek için bağımsız değişken t testi uygulanmış, ders öncesi için Faktör 1 ve Faktör 3 t testi ilgili p değerleri kontrol edildiğinde tüm faktörler için grupların ortalamaları eşittir hipotezi kabul edilmiş, Faktör 2 için reddedilmiştir. Faktör 2 grupların ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır. Ders sonrası için t testi tekrarlandığında bu defa Faktör 1 ve Faktör 2 için grupların ortalamalarında farklılık tespit edilmiştir. Tablo10'da ileride üretim alanında çalışmayı düşünenler ile düşünmeyenlerin faktör ortalamaları karşılaştırılmıştır. Hem üretim alanında çalışabileceğini dile getiren hem de çalışmak istemeyeceğini söyleyen grup için dersi almadan önce var olan beklenti düzeylerine göre dersi aldıktan sonra daha yüksek memnuniyet düzeyleri ortaya çıkmıştır. Ancak üretim alanında çalışmak isteyen öğrencilerin hem beklentileri hem de memnuniyet düzeyleri daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 10: Üretim Alanında veya Diğer Alanlarda Çalışma Planına Göre Faktör Ortalamaları

Çalışma Alanı	Faktör	Ders öncesi	Ders sonrası
Üretim Alanında Çalışmayı Düşünenler	Faktör 1	3,31	3,82
	Faktör 2	3,72	4,24
	Faktör 3	3,64	3,94
Üretim Alanında Çalışmayı Düşünmeyenler	Faktör 1	3,17	3,50
	Faktör 2	3,06	3,29
	Faktör 3	3,54	3,94

Ayrıca Faktör 1,2 ve 3'ün ders öncesi ve ders sonrası değerleri öğretim üyelerine göre bağımlı değişken t testi yapılarak da karşılaştırılmıştır(bkz. Tablo11).

Tablo 11: Öğretim Üyelerine Göre Faktörlerin Ders Öncesi-Ders Sonrası Karşılaştırmaları

	Faktör 1		Faktör 2		Faktör 3	
	Ders öncesi	Ders sonrası	Ders öncesi	Ders sonrası	Ders öncesi	Ders sonrası
ÖğrÜy1 (AÜ-İkt Fak.)	3,30	3,60	3,31	3,50	3,61	3,95
ÖğrÜy2 (AÜ-İşl Fak.)	3,20	3,61	3,26	3,63	3,58	4,03
ÖğrÜy3 (AÜ-İşl Fak.)	3,35	3,83	3,43	3,81	3,71	3,94
ÖğrÜy4(AÜ-İşl Fak.)	3,14	3,70	3,23	3,67	3,57	3,93
ÖğrÜy5 (BÜ)	3,10	3,16*	3,10	2,97*	3,45	3,66
ÖğrÜy6 (BÜ)	3,12	3,51	2,91	3,32	3,44	3,93
ÖğrÜy7 (BÜ)	3,20	3,49	3,07	3,26	3,59	4,04
ÖğrÜy8 (CÜ)	3,41	3,86	3,46	3,85	3,71	4,04

Yapılan analiz sonucunda ÖğrÜy5 Faktör 1 ve Faktör 2 için ön ve ders sonrası sonuçları arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiş (tabloda yıldız ile işaretlenmiştir); diğer tüm

öğretim üyeleri ve faktör karşılaştırmalarında ders öncesi ve ders sonrası değerleri arasında anlamlı bir artış yönlü fark olduğu görülmüştür (bkz. Tablo 11).

Son olarak anketin ikinci bölümündeki dersin öğretim üyesine ilişkin 6 soruya faktör analizi uygulanmış ve tüm sorular tek faktör olarak çıkmıştır. Bu Faktör 4-“Öğretim Üyesi” olarak adlandırılmıştır. Faktörün güvenilirliği için crombach alpha değerine bakılmış, 0,7’den büyük olduğu, böylece faktörlerin yeterli güvenilirlik düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Faktördeki soruların teker teker çıkarılması durumunda güvenilirliği arttırıp arttırmadığı kontrol edilmiş ve hiçbirinin çıkarılması güvenilirliği arttırmadığından tüm sorular faktör içinde tutulmuştur. (bkz. Tablo12)

Tablo 12: Anketin İkinci Bölümü İçin Faktör Analizi Sonuç Tablosu

Faktör	Soru	Faktör Ağırlığı	Açıkladığı Varyans Oranı	Güvenilirlik
Faktör 4: Öğretim Üyesi	1	,924	%78,782	0,944
	2	,900		
	3	,891		
	4	,875		
	5	,872		
	6	,863		
Toplam Açıklayıcılık Oranı			%78,782	
KMO örneklem yeterliliği			,914	
Barlett Testi	Ki kare		3922,535	
	df		15	
	Sig.		,000	

Öğrenciler derse devam durumuna göre iki grupta toplandığında, derse düzenli devam ettiğini söyleyen öğrencilerin oranı %55 olarak hesaplanmıştı. Faktör 4, derse devam durumuna göre bağımsız değişken t testine tabi tutulduğunda, derse düzenli devam edenlerle etmeyen öğrencilerin Faktör 4 değerleri arasındaki farkın anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır. Test sonucu Tablo13’te ilgili satırda görülmektedir.

Öğrenciler ders tekrarı durumuna göre de iki grupta toplanmış, dersi ilk kez alanların oranı %82 olarak hesaplanmıştır. Faktör 4 ders tekrar durumuna göre bağımsız değişken t testine tabi tutulduğunda, dersi ilk kez alanlar ile tekrar alanların Faktör 4 değerleri arasındaki farkın anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır. Test sonucu Tablo13’te ilgili satırda görülmektedir.

Ayrıca öğrenciler liseyi okudukları ile göre İstanbul içi ve dışı şeklinde iki grupta toplanmış, liseyi İstanbul’da okuyan öğrencilerin oranı %44 olarak hesaplanmıştır. Faktör 4 liseyi okuduğu şehre göre bağımsız değişken t testine tabi tutulduğunda, liseyi İstanbul’da okuyanlar ile İstanbul dışında okuyanlar Faktör 4 değerleri arasındaki farkın anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır. Test sonucu Tablo13’te görülmektedir.

Tablo 13: Derse Devam, Derse Kayıtlanma ve Liseyi Okuduğu İl Durumuna Göre Faktör 4 Değerleri Karşılaştırma Tablosu

	Faktör 4
Derse düzenli devam eden öğrenciler	4,17
Derse düzenli devam etmeyen öğrenciler	3,76
Dersi ilk kez alan öğrenciler	4,10
Dersi tekrar alan öğrenciler	3,50
Liseyi İstanbul’da okumuş öğrenciler	4,11
Liseyi İstanbul dışında okumuş öğrenciler	3,90

4. SONUÇ

Çalışma kapsamında uygulanan anket faktör analizine tabi tutulduğunda, Üretim Yönetimi dersine ilişkin öğrencilerin beklenti ve memnuniyetlerini etkileyen 4 faktör tanımlanmıştır: “Kazanımlar”, “Memnuniyet”, “Akademik” ve “Öğretim Üyesi”.

“Kazanımlar”, “Memnuniyet” ve “Akademik” faktörleri için Üretim Yönetimi dersini aldıktan sonra öğrencilerin düşüncelerinin olumlu yönde değişiklik gösterdiği belirlenmiştir.

Ancak her ne kadar tüm üniversiteler ders öncesi ile ders sonrası arasında anlamlı bir fark yaratmış olsa da B Üniversitesi için bu olumlu yöndeki değişim, A Üniversitesi-İşletme Fak. ve C Üniversitesi ile kıyaslandığında düşük kalmaktadır. B Üniversitesi öğrencileri Üretim Yönetimi dersini almadan önce en düşük beklentilere sahip öğrenci grubunu oluştururken ders sonrası sonuçlarında da aynı grup öğrenciler, en düşük memnuniyet düzeyine sahip öğrenciler olmayı sürdürmektedir. Diğer üç üniversitenin öğrencilerinin ne ders öncesi ne de ders sonrası değerlendirmelerinde anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamaktadır.

Ankete katılan öğrencilerin %63’ükula düzenli(sürekli veya çoğunlukla) devam ettiğini söylemiş, okula düzenli devam edenler ve etmeyenler şeklindeki her iki grup için de ders öncesi ile belirlenen beklentilerin ders sonrası değerlerine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sadece okula düzenli devam ettiğini dile getiren öğrenciler özelinde faktör ortalamaları incelendiğinde B Üniversitesinin Faktör 1 için A Üniversitesi-İşletme Fak. ve C Üniversitesi ile olan farklılıklarının ortadan kalktığı, Faktör 3 için zaten bir farklılık yokken tek farklılığın Faktör 2 için A Üniversitesi-İşletme Fak. ile B Üniversitesi arasında kaldığı görülmüştür. Böylece denilebilir ki Üretim Yönetimi dersini alan tüm öğrenciler dikkate alındığında B Üniversitesinin ders öncesi ile ders sonrası arasında sağladığı gelişme düzeyinde görülen (diğer üniversitelere göre) yetersizlikler, okula düzenli devam ettiğini dile getiren öğrenciler için tekrarlandığında büyük oranda ortadan kalkmaktadır.

Öğrencilerin %82’si dersi ilk defa, %18’i ise dersi tekrar almaktadır. Dersi ilk kez alan öğrencilerin “Kazanımlar” ve “Memnuniyet” faktörlerinden beklentilerine karşı ortaya çıkan memnuniyet düzeyindeki artış dersi tekrar eden öğrencilere göre daha yüksektir. “Akademik” faktörü için bir farklılık söz konusu değildir.

Öğrencilerin ileride çalışmayı düşündükleri alan sorusuna yanıtlarından A Üniversitesi İktisat fakültesindeki öğrencilerin daha çok tercih ettiği alanın Yönetim-İnsan Kaynakları olduğu, A Üniversitesi İşletme fakültesindeki öğrencilerin daha çok tercih ettiği alanların eşit oranla Pazarlama ve Muhasebe Finans olduğu, B Üniversitesi öğrencilerin daha çok tercih ettiği alanın Yönetim-İnsan Kaynakları olduğu ve C Üniversitesi öğrencilerin daha çok tercih ettiği alanların eşit oranla Pazarlama ve Yönetim-İnsan Kaynakları olduğu görülmüştür. Tüm üniversiteler için Üretim alanı en sonda gelmektedir. İşletme bölümünde okuyan ve ankete katılan öğrencilerin sadece %12’si ileride üretim bölümünde çalışmayı düşünmektedir.

Öğrencileri ileride üretim alanında çalışmayı düşünenler ve düşünmeyenler olarak iki grupta topladığımızda, hem üretim alanında çalışabileceğini dile getiren hem de çalışmak istemeyeceğini söyleyen grup için dersi almadan önce var olan beklenti düzeylerine göre dersi aldıktan sonra daha yüksek memnuniyet düzeyleri ortaya çıkmıştır. Ancak üretim alanında çalışmak isteyen öğrencilerin hem beklentileri hem de memnuniyet düzeyleri daha yüksek çıkmıştır.

Öğretim üyesi faktörü incelendiğinde ise, dersi ilk kez alan öğrencilerin tekrar alanlara göre, derse düzenli devam eden öğrencilerin düzenli devam etmeyenlere göre ve liseyi İstanbul’da okumuş öğrencilerin İstanbul dışında okumuş olanlara göre öğretim üyesi memnuniyet değerlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Bu bilgiler ışığında öğrencilerin “Kazanımlar”, “Memnuniyet” ve “Akademik” faktörleri değerlerinin üniversite veya öğretim üyesi fark etmeksizin orta seviyelerde olduğu söylenebilir. İleriki çalışmalarda bu değerlerin düşüklüğünün sebeplerini belirlemeye ve nasıl yükseltilebileceğine ilişkin önerilere yönelik araştırmalar bu çalışmamızı tamamlayacaktır. Ayrıca işletme bölümünde okutulan diğer alan derslerinin de bu faktör değerleri ölçülerek üretim dersi beklenti ve memnuniyetleri ile karşılaştırılabilir. Son olarak, ileride üretim alanında çalışmayı düşünen öğrencilerin sayısı oldukça düşüktür. Bunun nedenleri araştırmaya değerdir.

KAYNAKÇA

- Akan, B. (2014). Toplam Kalite Yönetimi Çerçevesinde Öğrenci Memnuniyeti: Namık Kemal Üniversitesi Hayrabolu Meslek Yüksekokulu Uygulaması. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 8(10). 106-123.
- Baltacı, F., Üngiren, E., Avsallı, H., ve Demirel, H.N. (2012). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi. 4(1). 17-25.
- Banoğlu, K., ve Baş, Y. (2012). Sosyoloji Dersi Öğrenci Algılarının Derse Verilen Önem, Sosyal Kazanım ve Öğrenme Ortamı Boyutları Açısından İncelenmesi. Eğitim ve Bilim Dergisi. 31-44
- Chonko, L.B., Tanner, J.F., ve Davis, R. (2002). What Are They Thinking? Students' Expectations and Self-Assessments. Journal of Education for Business. 77(5). 271-281.
- Çakır, N., Canbaz, S., ve Gümüş, S. (2014). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimindeki Algı Ve Beklentilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Uzunköprü Myo Örneği. Uluslararası Hakemli Pazarlama Ve Pazar Araştırmaları Dergisi. 02(01/Yaz Dönemi).
- Çimen, O. (2010). “Yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanlarının öğretim performansını değerlendirme yöntemleri ‘öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketlerinin değerlendirilmesi’”. Yüksek Lisans. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kuleyin, B., Çelik, B., ve Kaya, A.Y. (2014), İlk Kez “Seyir” Dersine Giren Öğrencilerin Derse Yönelik Algıları Üzerine Bir Değerlendirme: Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Uygulaması. Journal of ETA Maritime Science. 2(2). 99-104.
- Naralan, A., ve Kaleli, S.S., (2012). Üniversite Öğrencilerinin Üniversiteden Beklentileri ve Bölüm Memnuniyeti Araştırması: Atatürk Üniversitesi Örneği. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi. 4(1) 1-11.
- Onursal, S., Cömert, H., ve Akman, G. (2011). Öğrenci Memnuniyetini Etkileyen Faktörlerin Araştırılması. XI. Üretim Araştırmaları Sempozyumu. 21-24 Haziran 2011. ss:103-110. İstanbul
- Sipahi, B., Yurtkoru, E. S. ve Çinko, M. (2010). Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi. Beta Basım Yay.
- Şahin, A.E. (2009). Eğitim Fakültesinde Hizmet Kalitesinin Eğitim Fakültesi Öğrenci Memnuniyet Ölçeği (EF-ÖMÖ) ile Değerlendirilmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 37. 106-122
- Şahin, S., ve Yıldırım, S. (2010). Öğrenme Tercihleri ve Ders Algısı. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 11(3).153-168.
- Tabachnick, L.S. Fidell (2013). Using Multivariate Statistics (sixth ed.) Pearson. Boston.
- Tuğay, O. (2014). Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Muhasebe Dersine Yönelik Algıları ve Muhasebe Öğretim Elemanlarından Beklentileri Üzerine Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde Bir Araştırma. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi. 49-68.

Tütüncü, Ö., İpekgil ve Doğan, Ö. (2003). Müşteri Tatmini Kapsamında Öğrenci Memnuniyetinin Ölçülmesi Ve Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Uygulaması. DEÜ SBE Dergisi. 5(4). 130-151.

Yelkikalan, N., Sümer, B, Temel, S. (2006). Fakültelerin Değerlendirilmesinde Öğrenci Algılamaları: Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi Karaman İİBF Dergisi, 10. 144-160.

EK 1: Anket Soruları

1. Bölüm	
1	Ders öğretici ve bilgilendiricidir.
2	Ders açık ve anlaşılardır.
3	Ders faydalı, önemlidir.
4	Dersin dönemi uygundur.
5	Dersin süresi yeterlidir.
6	Ders işletme bölüm içeriğiyle uyumludur.
7	Dersle ilgili kaynaklar yeterlidir.
8	Ders içeriği güncel ve ilgi çekicidir.
9	Bu ders size, kendi alanınızla ilgili bilgilerinizi kullanma becerisi kazandırdı.
10	Bu ders size, eğitim gördüğünüz alanda deney tasarlama, yapma ve istenilen bir sonuca ulaşmak için verileri analiz etme ve yorumlama becerisi kazandırdı.
11	Bu ders size, belirli ihtiyaçlara yönelik bir sistem veya süreci tasarlama becerisi kazandırdı.
12	Bu ders size, disiplinler arası takım çalışması becerisi kazandırdı.
13	Bu ders size, mesleki problemleri tanımlama, formüle etme ve çözme becerisi kazandırdı.
14	Bu ders size, mesleğinizin küresel ve toplumsal seviyedeki etkilerini anlamana yardımcı olacak, genel bir eğitim verdi
15	Bu dersin size, güncel olaylar hakkında bilgi ve bu olayların mesleğiniz üzerine etkileri konusunda bilgi kazandırdı.
16	Bu dersin size, eğitim aldığınız meslek uygulamaları için gerekli; teknik, kabiliyet ve modern araçları kullanma becerisi kazandırdı.
17	Gördüğünüz öğrenim, profesyonel yaşamınız için size kalite bilinci verdi
18	Gördüğünüz öğrenim, profesyonel yaşamınız için size bireysel ve takım içinde uyumlu çalışma becerisi verdi.
19	Bu dersi başkalarına tavsiye ederim.
20	Bu dersin kariyerimde fark yaratacağını düşünüyorum.
21	Benzer dersler almak isterim.
22	Bu ders ilginç ve zevklidir.
23	Üretim alanında çalışmayı düşünürüm.
2. Bölüm	
1	Dersi öğretmede başarılıdır.
2	Ders anlatımı öğrencinin düzeyine uygundur.
3	Konuları açık / anlaşılır hale getirir.
4	Ders sırasında öğrencilerle diyalogu kuvvetlidir.
5	Empati kurar, dersle ilgili sorularınızı çözenize yardımcı olur.
6	Öğretim üyesinin verdiği başka dersleri almak isterim.
3. Bölüm	
	Yaş, Cinsiyet, Üniversite, Ders aldığı öğretim üyesi, Liseyi okuduğu il, İleride çalışmayı düşündüğü alan, Ders tekrar durumu, Okula devam durumu, Derse devam durumu